

ชื่อวิทยานิพนธ์

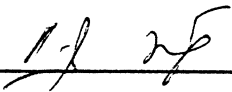
ประสิทธิภาพการสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอมของผู้ใช้

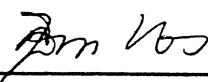
ในหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์

นางสาวนิธิดา ทาเวียง

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กุลธิดา ท้วมสุข)

กรรมการ
(อาจารย์สุวันนา ทองสีสุใส)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอมของผู้ใช้ ในหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้านอัตราความสำเร็จและความล้มเหลว และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จและความล้มเหลว ตลอดจนความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ใช้เกี่ยวกับบริการสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอม โดยมีสมมติฐาน 2 ข้อคือ (1) อัตราความสำเร็จในการสืบค้นของผู้ใช้มากกว่าอัตราความล้มเหลว (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการสืบค้นของผู้ใช้ ได้แก่ ฐานข้อมูลที่ผู้ใช้เลือกใช้ สถานภาพของผู้ใช้ ประสบการณ์การสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอมของผู้ใช้ ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ของผู้ใช้ เทคนิคการสืบค้น (Search Techniques) รูปแบบการสืบค้น (Search Pattern) วัตถุประสงค์ของการสืบค้น และปัจจัยสนับสนุนการสืบค้น เช่น คู่มือช่วยค้น คำอธิบายวิธีการใช้ที่หน้าจอ (Help Screen) และบรรณารักษ์

การดำเนินการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม โดยแจกให้กับกลุ่มผู้มาใช้บริการสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอมในหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2539 - 16 กรกฎาคม 2539 รวมจำนวน 327 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.8

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าสถิติทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺) สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้อธิบาย

ข้อมูลทั่วไป และค่าไค-สแควร์ เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน โดยทดสอบความเป็นอิสระระหว่างตัวแปร ระดับนัยสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการสืบค้นสารนิเทศจากฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอมส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาถึงร้อยละ 86.1 โดยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาเป็นนักศึกษาปริญญาโท ส่วนอาจารย์ นักวิจัย/นักวิชาการ และสถานภาพอื่นๆ มีจำนวนไม่มากนักคือไม่เกินร้อยละ 6.5 ผู้ใช้ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.1 มีประสบการณ์ในการสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอมมาก่อน โดยมีประสบการณ์มากกว่า 10 ครั้งขึ้นไป วัตถุประสงค์ของการใช้ฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอมคือ เพื่อทำรายงานประกอบการเรียนหรือภาคินพนธ์มากที่สุด (ร้อยละ 36.5) และวิธีการสืบค้นที่ใช้มากที่สุดคือ คำสำคัญ ผู้ใช้ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลที่ตรงกับความต้องการหรือเกี่ยวข้องในอัตราร้อยละ 00.01-20.00 โดยเฉลี่ยแล้วผู้ใช้งังพอใจต่อผลการสืบค้นในระดับปานกลาง ปัญหาที่ผู้ใช้ประสบมากที่สุดคือ การไม่เข้าใจการใช้คำตัดร้อยละ 26.2 และผู้ใช้เสนอแนะในเรื่องควรจัดให้มีบริการแนะนำการใช้มากที่สุด ถึงร้อยละ 42.1

อัตราความสำเร็จในการสืบค้นของผู้ใช้ (ร้อยละ 78.1) มากกว่าอัตราความล้มเหลว (ร้อยละ 21.9) ซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จและความล้มเหลวได้แก่ ประสบการณ์การสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอม ประสบการณ์การใช้คอมพิวเตอร์ วัตถุประสงค์ของการสืบค้น ฐานข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้น และรูปแบบการสืบค้น ซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อที่ 2 ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์และไม่ตรงกับสมมติฐานของการวิจัยได้แก่ สถานภาพของผู้ใช้ ปัจจัยสนับสนุนการสืบค้น และเทคนิคการสืบค้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพื่อประเมินผลการสืบค้นในด้านอื่นอีก เช่น การประเมินผลในแง่ค่าใช้จ่ายกับประสิทธิภาพในการสืบค้น (Cost-Effectiveness) หรือการประเมินผลค่าใช้จ่ายกับประโยชน์ที่ได้รับ (Cost-Benefits) เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาดำเนินการปรับปรุงบริการที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

THESIS TITLE : CD-ROM DATABASES SEARCH EFFECTIVENESS OF
THE USERS AT THE CENTRAL LIBRARY, KHON KAEN
UNIVERSITY

AUTHOR : MISS NITHIWADEE THAVIENG

THESIS ADVISORY COMMITTEE :

Kulthida Tuamsuk Chairman
(Associate Professor Dr. Kulthida Tuamsuk)

Suwanna Thongseesuksai Member
(Suwanna Thongseesuksai)

ABSTRACT

The objectives of this research were to investigate the CD-ROM search effectiveness of the users, regarding their success and failure, at the Central Library of Khon Kaen University; and examine the users' opinions, problems, and suggestions concerning CD-ROM database searching and CD-ROM services. Research hypotheses were: 1) the users' success rate in searching CD-ROM was greater than the failure one; and 2) factors related to users' success and failure in searching CD-ROM were : database used, personal status, users' experiences in searching CD-ROM, users' experiences in using computers, search techniques, patterns, purposes, and support, e.g., manuals, help screen, and librarians.

The research method used was a survey technique, and questionnaire was used as a tool for collecting data. Three-hundreds and twenty-seven questionnaires were distributed to the users who searched CD-ROM databases at the Central Library, Khon Kaen University from February 14th to July 16th of 1996. Three-hundreds and ten questionnaires (94.8%) were returned.

The SPSS/PC⁺ statistical package was used for statistical analysis. Descriptive statistics including percentage, mean and standard deviation were used for describing data

in general. The Chi-square test for independent variables was used to test the second research hypothesis. The level of significance of data chosen for this study was 0.05.

The study revealed that the largest group of CD-ROM users were students (86.1%). Most of them were undergraduate students, and the second largest group was masters' student. A small number of faculty staff, researchers and other groups of users used CD-ROM and their use was accounted for not higher than 6.5%. The majority of users (78.1%) had searched CD-ROM databases more than ten times. The users' purposes in using CD-ROM was mostly for reports or term papers writing (36.5%). Keywords were most used for searching CD-ROM. The results of searching were relevant to users' needs at 00.01-20.00%. Their satisfactions on the search results were moderate. The problem most of the users encountered was the lack of skills in using truncation (26.2%). Most users suggested that the library provide more instruction in using CD-ROM (42.1%).

The users' success rate in searching CD-ROM (78.1%) was greater than the failure rate (21.9%), therefore hypothesis one was accepted. The results of chi-square test revealed that users' experiences in searching CD-ROM database, users' experiences in using computers; search purpose; databases used, and search patterns were the factors that had relations to the success and failure rates in searching CD-ROM. This test results supported hypothesis 2. However, factors, including personal status, search support and search techniques were found not having relations to the success and failure rates in searching CD-ROM, and this rejected hypothesis 2.

Suggestions for research in the future were cost-effectiveness and cost-benefit evaluations in the areas of CD-ROM searching and services should be conducted. The results of such studies can be useful for improving more effective services in the libraries.